

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

**Komisja
do spraw
Unii
Europejskiej**

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **PODKOMISJI STAŁEJ DO SPRAW
WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW
POCHODZĄCYCH Z UNII EUROPEJSKIEJ
(NR 5)
z dnia 25 września 2024 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji do Spraw Unii Europejskiej

– podkomisji stałej do spraw wykorzystania środków pochodzących z Unii Europejskiej (nr 5)

25 września 2024 r.

Podkomisja stała do spraw wykorzystania środków pochodzących z Unii Europejskiej, obradująca pod przewodnictwem posła **Grzegorza Pudy (PiS)**, przewodniczącego podkomisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

I. informacja na temat programu „Fundusze europejskie dla Polski Wschodniej na lata 2021–2027”;

II. sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięli: **Małgorzata Wierzbicka** dyrektor Departamentu Programów Ponadregionalnych Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz **Agneta Bukowska** zastępca dyrektora Departamentu Programów Ponadregionalnych MFiPR.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Joanna Heger** – z sekretariatu Komisji w Biurze Spraw Europejskich i Współpracy Międzynarodowej oraz **Anna Roczowska** – specjalista ds. międzynarodowych z Wydziału Spraw Europejskich BSEM.

Przewodniczący poseł Grzegorz Puda (PiS):

Witam serdecznie, dzień dobry.

Szanowni państwo, minęła 14.00, więc proponuję rozpocząć.

Bardzo serdecznie witam wszystkich na naszym kolejnym posiedzeniu podkomisji.

Dzisiejszym tematem jest informacja na temat programu „Fundusze europejskie dla Polski Wschodniej na lata 2021–2027”.

Chciałbym serdecznie przywitać obecnych członków podkomisji, naszych państwa koleżanki i kolegów posłów, a także panią Małgorzatę Wierzbicką, dyrektor Departamentu Programów Ponadregionalnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, oraz panią Agnetę Bukowską, zastępcę dyrektora Departamentu Programów Ponadregionalnych, oraz zaproszonych gości. Witamy serdecznie.

Dzisiejszy porządek obrad to rozpatrzenie tego punktu. Drugi punkt – sprawy bieżące. Czy są uwagi do porządku? Nie widzę.

W takim razie bardzo proszę o przedstawienie naszego punktu. Referuje przedstawiciel MFiPR. Bardzo proszę.

Dyrektor Departamentu Programów Ponadregionalnych Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej Małgorzata Wierzbicka:

Bardzo dziękuję.

Witam państwa serdecznie. Postaram się szybko pokazać, jakie mamy postępy we wdrażaniu programu dla Polski Wschodniej. Kontynuacja programu to już trzecia edycja. Ta edycja rozszerzyła się o dodatkowy region mazowiecki, bez Warszawy i przyległych powiatów. To tak gwoli przypomnienia. Alokację mamy też większą ze względu na ten dodatkowy region, 2 mld 650 mln. euro, z czego już do dyspozycji mamy 2 mld 220, bo część jest zatrzymana w rezerwie elastyczności. Dopiero po przeglądzie śródkresowym będzie odblokowana, czyli tak naprawdę w przyszłym roku. Już w tej chwili przygotowujemy się do tego przeglądu.

Beneficjenci zróżnicowani, zarówno samorządy, dla których jest przeznaczona największa alokacja, jak i przedsiębiorcy, ale również dystrybutorzy energii, zarządcy kolei, parki narodowe i w niewielkim zakresie organizacje pozarządowe.

Jaki mamy postęp? Do tej pory uruchomiliśmy 26 naborów na ponad 90% dostępnej alokacji, z czego już zakontraktowaliśmy 36%, 460 umów na kwotę prawie 4 mld zł. Pokazuję tu wnioski o płatność ze strony beneficjentów, a my do Komisji Europejskiej wysłaliśmy poświadczenia już na prawie 2% alokacji, bo tam mogliśmy również uwzględnić zaliczkę dla BGK. BGK rozdystrybuuje pożyczki dla przedsiębiorców.

Teraz powiem króciutko o tym, jak wspieramy przedsiębiorców, bo to jest jeden z istotnych celów programu – żeby poprawić konkurencyjność regionu i wspierać rozwój przedsiębiorczości. Sytuacja za granicą wschodnią troszeczkę teraz utrudnia nam to wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, bo siłą rzeczy przedsiębiorcy też są bardzo wstrzemięźliwi z nowymi inwestycjami. Natomiast bardzo chętnie korzystają ze środków, żeby poprawić innowacyjność swoich produktów, poprawić wzornictwo czy też wprowadzić jakieś elementy automatyzacji do przedsiębiorstwa lub uwzględnić kwestie gospodarki o obiegu zamkniętym. I tutaj też wspieramy młodych przedsiębiorców poprzez wspieranie start-upów. Wybraliśmy sześć platform startowych w całej Polsce Wschodniej, które pomagają w przygotowaniu przedsiębiorców – po pierwsze w otwarciu przedsiębiorstwa, po drugie w opracowaniu produktu czy usługi. Te platformy świadczą właśnie takie usługi, zarówno w zakładaniu przedsiębiorstwa, jak i w rozwinięciu produktu usługi.

Tak jak wspomniałam: automatyzacja i wzornictwo. Te dwa działania cieszą się największym powodzeniem wśród przedsiębiorców. Przedsiębiorcy bardzo chętnie sięgają po te środki. Również gospodarka o obiegu zamkniętym i pożyczki na rozwój turystyki. Te pożyczki dystrybuuje Bank Gospodarstwa Krajowego przy współpracy z pośrednikami finansowymi. Oni są wybrani. W każdym regionie jest taki pośrednik. To też już działa i – ku naszemu zdziwieniu – też się cieszy sporym powodzeniem pomimo sytuacji, która występuje w tych regionach. Podpisaliśmy już ponad 400 umów na prawie 1 mld zł. Możemy się też już pochwalić wnioskami o płatność.

Energia i klimat. Tutaj nasi beneficjenci to dystrybutorzy energii, bo wspieramy modernizację sieci elektroenergetycznej na terenie Polski Wschodniej, ze szczególnym uwzględnieniem podłączania do OZE. W Polsce Wschodniej – to jest bardzo ciekawe zjawisko – w ostatnim czasie powstało bardzo dużo instalacji OZE. Natomiast jest problem z odbiorem energii z tych instalacji, stąd pomysł na takie działanie, żeby beneficjentom z tego regionu troszeczkę ułatwić dostęp do środków unijnych. Bo w dużym programie „FEniKS” były mniejsze szanse, jako że tam składają wnioski duzi gracze w innych regionach Polski.

Ważny temat, jakim jest adaptacja do zmian klimatu na obszarze Polski Wschodniej, skierowany przede wszystkim do średnich miast, cieszy się troszeczkę mniejszym powodzeniem. To działanie jest dostępne w wielu programach, więc to może też z tego wynikać. Ale prowadzimy bardzo dużo szkoleń. Nawet dzisiaj jest szkolenie w Olsztynie dla samorządów, żeby z tego skorzystać, bo też nie zawsze jest wiedza na ten temat – w jaki sposób dostosowywać miasta do zmieniającego się klimatu, zarówno do suszy, jak i powodzi. Jak zacieniać miasta, zazieleniając je, tworząc parki. I też kwestie retencji...

Właśnie – żeby odbetonowywać. Najpierw betonowaliśmy, teraz odbetonowujemy.

Posel Kazimierz Gołojuch (PiS):

Na południu Polski królował granit.

Posel Patryk Gabriel (KO):

Bo wy bogaci jesteście.

Dyrektor departamentu MFIPR Małgorzata Wierzbicka:

Kolejna kwestia to transport. Nadal makroregion Polski Wschodniej charakteryzuje się mniejszą dostępnością transportową. Jednak tutaj sporo się poprawiło, bo powstały – tylko nie z naszego programu, a z programu „Infrastruktura i środowisko” – drogi ekspresowe na terenie Polski Wschodniej. Zmodernizowane też były linie kolejowe w sieci TEN-T. W poprzedniej edycji mieliśmy swój udział w modernizacji kolei o znaczeniu regionalnym. Taką naszą sztandarową inwestycją było połączenie, modernizacja i elektryfikacja linii nr 68 Stalowa Wola–Lublin. Również linia nr 216 Działdowo–Olsztyn.

To już funkcjonuje. Dworzec w Olsztynie lada dzień będzie otwierany. To też ogromna inwestycja. Mieliliśmy też konkurs drogowy na drogi wojewódzkie. On już się zakończył, zostały wybrane projekty. Mamy również zrównoważoną mobilność miejską, gdzie objęliśmy wsparciem nie tylko miasta wojewódzkie, ale również miasta średnie. W przypadku średnich miast to były otwarte konkursy. Dwa już się zakończyły. Wiele miast skorzystało. Właściwie z naszej listy tylko trzy miasta nie skorzystały z pomocy, to są: Przemyśl, Zamość i Ełk. Tylko te trzy miasta. Czekamy jeszcze na wnioski z miast wojewódzkich, bo oni mają troszeczkę dłuższy czas na składanie wniosków, oraz na wnioski kolejowe. Jeden z nich już został złożony, na Podkarpaciu, na drugi czekamy. Dla tych dwóch wniosków PLK już otworzyły przetargi. Także linia nr 108, dla której dokumentację robiono z poprzedniego programu regionalnego, będzie realizowana teraz w Polsce Wschodniej.

Zrównoważona turystyka. Tu już jest konkurs otwarty. To mają być duże ponadregionalne projekty tras turystycznych, które przebiegają przez co najmniej dwa województwa. Wiemy już, że Podlasie razem z województwem warmińsko-mazurskim będzie proponowało trasę kajakową na Narwi i na Pisie, a Podkarpacie, we współpracy z województwami świętokrzyskim, lubelskim i mazowieckim, przygotowuje wniosek dotyczący trasy rowerowej po wałach wiślanych. To miałyby być przedłużenie trasy, która idzie ze Śląska przez Małopolskę, też wałami, jako trasa rowerowa. I to tyle w skrócie prezentacji.

Jeśli są pytania, to odpowiem.

Przewodniczący poseł Grzegorz Puda (PiS):

Dziękuję bardzo.

Dziękuję za prezentację. Muszę państwu powiedzieć, że program „Polska Wschodnia” był jednym z sukcesów negocjacyjnych. Panie dyrektor z pewnością potwierdzą, że poprzednia perspektywa, którą mieliśmy z UE, miała zakończyć program wschodni podczas ostatnich lat. Udało się namówić Komisję Europejską, aby kontynuować ten program z myślą o Polsce Wschodniej. Warto to podkreślać. Jest sztafeta, przekazanie pałeczki, natomiast program „Polska Wschodnia” w innych rękach również ma się dobrze i mam nadzieję, że tak zostanie i będzie rozwijany. Mogę powiedzieć, że obie panie dyrektor, które są z nami, biorą czynny udział w tych negocjacjach. Naprawdę bardzo dziękujemy. Myślę, że program jest też istotny z perspektywy rozwoju tej części kraju. Są inne regiony, które z pewnością zazdroszczą tego programu.

Poseł Patryk Gabriel (KO):

Nie. My na Pomorzu nie znamy słowa „zazdrość”.

Przewodniczący poseł Grzegorz Puda (PiS):

Ale ja nawet nie powiedziałem, który region, panie pośle. Tylko mówię, że na pewno są takie. Natomiast rzeczywistość jest taka, że bardzo wiele inwestycji w Polsce Wschodniej zostało zrealizowanych z tego programu. Ci państwo, którzy mieli przyjemność być w Polsce w tej części naszego kraju, z pewnością zauważyli zmiany w ostatnich latach. Mam nadzieję, że po tej perspektywie finansowej czy my, czy inni przedstawiciele tej podkomisji również będą mogli zobaczyć, w jak dużym stopniu środki europejskie zostały w tym obszarze wykorzystane. To tyle tytułem wstępu.

Czy są jakieś pytania od państwa?

Jest pytanie od pana posła. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Patryk Gabriel (KO):

Mam pytanie dotyczące części transportowej. Były podkreślone inwestycje kolejowe. Czy również transport autobusowy był w jakiś sposób subsydiowany? Na przykład zakup taboru.

Dyrektor departamentu MFIPR Małgorzata Wierzbicka:

Tak, ale tylko w miastach. My nie finansujemy regionalnego transportu autobusowego. Jest to finansowane z KPO. Teraz skończyły się nabory. Natomiast inwestujemy w niskoemisyjny transport w miastach. W ramach ZIT – Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. To znaczy, w ramach miejskiego obszaru funkcjonalnego. Tak.

Przewodniczący poseł Grzegorz Puda (PiS):

Dziękuję bardzo.

Czy są jeszcze jakieś pytania? Pan przewodniczący Gołojuch pochodzi z tego regionu, ale po krótkiej refleksji stwierdził, że wszystko jest tak czytelnie przedstawione, że właściwie może tylko podsumowywać.

Poseł Kazimierz Gołojuch (PiS):

Na usta cisną się tylko podziękowania i to niniejszym czynię, bo program bardzo dobrze przygotowany. Większość projektów już jest przydzielona do określonych działań. Cieszymy się, że „Polska Wschodnia” zaistniała, bo były takie obawy, że może nie być. A dzięki temu, że jest, kilkaset milionów wpłynie do tych regionów. Trzeba też powiedzieć – rozwijających się i najuboższych, jeśli chodzi o UE. Bardzo się z tego cieszymy. Dziękujemy i będziemy dalej wspierać te działania – by je zrealizować.

Przewodniczący poseł Grzegorz Puda (PiS):

Pani poseł, bardzo proszę.

Poseł Anna Kwiecień (PiS):

Przy okazji też pragnę podziękować, dlatego że Mazowsze to jest taki region, który był regionem o najbardziej skrajnych wskaźnikach. Szukałam tutaj określenia. Mieliliśmy bardzo bogatą Warszawę, i mamy bardzo bogatą Warszawę, która często w tych wskaźnikach bije na głowę nawet bogate miasta europejskie. Trzeba wiedzieć, że tutaj PKB na jednego mieszkańca jest wyższy niż na przykład w Wiedniu i w wielu innych bogatych miastach europejskich. Mamy więc bogatą Warszawę, mamy bogaty obwarzonek warszawski, a mieliśmy od lat biedne peryferia Mazowsza, w tym region radomski, gdzie na przykład w Szydłowcu mieliśmy kiedyś 30-procentowe bezrobocie. Tutaj mój kolega, Konrad Fryszak, na pewno to potwierdzi. Dla nas „Polska Wschodnia” i te środki finansowe to jest naprawdę prawdziwy skarb.

Mamy takie poczucie, że właśnie na tym się zasadza tak zwany zrównoważony rozwój. To znaczy, że dostrzega się takie regiony i takie województwa, w których są takie kontrasty i dysproporcje. Zdajemy sobie sprawę, że Warszawa jest ośrodkiem, który wchłania zarówno potencjał gospodarczy, jak i potencjał ludzki kosztem mniejszych miejscowości, choćby na tym tak zwanym bogatym Mazowszu. Dlatego dla nas „Polska Wschodnia” w tym podziale środków finansowych, gdzie trafiają one także do naszego regionu, to jest naprawdę państwa wielkie osiągnięcie i za to bardzo serdecznie dziękuję. Myślę, że równie gorąco dziękuje również mój kolega, Konrad Fryszak, z tego regionu, bo naprawdę dostrzegamy w tym jakąś szansę dla nas. Tyle.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Puda (PiS):

Dziękuję bardzo, pani poseł.

Rzeczywiście, jest zauważalna różnica również w tym obwarunku czy tym subregionie mazowieckim. Wiemy doskonale, że sytuacja była wcześniej taka, że środki w głównej mierze były przekazywane na duże aglomeracje. Po stworzeniu tego mechanizmu udało się doprowadzić również do tego, że miejscowości w tej części województwa mazowieckiego też mogły korzystać i mogą nadal. Z tego się bardzo cieszymy.

Witam jeszcze serdecznie naszego pana posła na posiedzeniu podkomisji.

Czy są jeszcze jakieś pytania w tej sprawie? Komentarze?

Wszystko zostało uczciwie, rzetelnie przedstawione, że nawet posłowie tego regionu wypowiedzieli się w samych superlatywach.

Panie pośle, porządek jest.

Tak że bardzo dziękujemy. Cieszymy się i przyjmujemy oczywiście te słowa pochwał.

Bardzo paniom dyrektor dziękujemy w tym punkcie.

Przechodząc do drugiego punktu, czyli spraw bieżących, mogę jeszcze powiedzieć, że ci z państwa, którzy chcieliby na własne oczy zobaczyć, jak wygląda rozwój Polski Wschodniej, i są oczywiście członkami naszej podkomisji, są zaproszeni na wyjazdową wizytację tego regionu Polski, która odbędzie się od 20 do 22 października. Państwa posłów, panie

dyrektor i wszystkich, którzy chcieliby zobaczyć na własne oczy, jak dobrze środki europejskie zostały w tamtym regionie wykorzystane, serdecznie zapraszam.

Posel Kazimierz Gołojuch (PiS):

Jako poseł ziemi podkarpackiej przyłączam się do zaproszenia pana przewodniczącego. Serdecznie państwa zapraszamy. I sekretariat.

Przewodniczący poseł Grzegorz Puda (PiS):

I panie, oczywiście. Wyślemy dzisiaj informację, bo już uzgodniliśmy sprawy techniczne. Taka informacja dotrze również do resortu MFiPR.

Bardzo serdecznie dziękuję.

Zamykam nasze posiedzenie podkomisji stałej.